

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

www.tuba.gov.tr

TÜBA-AR

Türkiye Bilimler Akademisi Arkeoloji Dergisi
Turkish Academy of Sciences Journal of Archaeology

Sayı: 31
Volume: 31
2022

**TÜBA-AR Türkiye Bilimler Akademisi
Arkeoloji Dergisi**
*Turkish Academy of Sciences Journal of
Archaeology*
TÜBA-AR uluslararası hakemli bir dergi
olup TÜBİTAK ULAKBİM (SBVT) ve Avrupa
İnsani Bilimler Referans İndeksi (ERIH PLUS)
veritabanlarında taranmaktadır.
*TÜBA-AR is an international refereed journal
and indexed in the TÜBİTAK ULAKBİM (SBVT)
and The European Reference Index for the
Humanities and the Social Sciences (ERIH PLUS)
databases.*

Yayın Sahibi / Owner:
Türkiye Bilimler Akademisi Başkanlığı adına / on
behalf of Turkish Academy of Sciences
Prof. Dr. Muzaffer ŞEKER (Başkan / President)

**Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Managing Editor**
Mete KURT

Teknik Editör / Technical Editor
Doç. Dr. Haydar YALÇIN

**Basın ve Halkla İlişkiler /
Press & Public Relations**
Asiye KOMUT

Grafik Tasarım / Graphic Design
Fatih Akın ÖZDEMİR
İbrahim TOPSAKAL

**TÜBA-AR İletişim Asistanı /
Communication Assistant**
Cansu TOPRAK

**Yayın Şekli ve Yayın Türü
Publication Form and Publication Type**
6 aylık, Türkçe / İngilizce. Yaygın süreli yayın.
Biannual, Turkish/English. Common periodical.

Baskı: Tek Ses Ofset Matbaacılık Yay. Org.
San. Ltd. Şti. 0.312 341 66 19
Sayı: 31/2022 (500 adet)
Basıldığı Tarih: 15 Aralık 2022
ISSN: 1301 - 8566
e-ISSN: 2667-5005

**TÜBA-AR Yazışma Adresi
TÜBA-AR Postal Address**
Türkiye Bilimler Akademisi
Rabi Medresesi Süleymaniye Mahallesi
Mimar Sinan Caddesi
No: 24 34116 Fatih – İstanbul / Türkiye
Tel: +90 212 513 4824
Faks: +90 212 514 9996
E-posta - E-mail: cansu.toprak[at]tuba.gov.tr
Web: tubaar.tuba.gov.tr

**Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences**
Vedat Dalokay Cad. No: 112 06670
Çankaya- Ankara / TÜRKİYE
Tel: +90 312 442 29 03
Faks: +90 312 442 72 36
www.tuba.gov.tr
© Türkiye Bilimler Akademisi, 2022
© Turkish Academy of Sciences, 2022
(All rights reserved.)

Bu derginin tüm yayın hakları saklıdır. Tanıtım için
yapılacak kısa alıntılar dışında yayının yazılı izni
olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz, CD ya da
manyetik bant haline getirilemez.
(Kaynağı belirtilmemiş görseller, makalelerin
yazarlarına aittir.)

*All rights are reserved. Except for the short
citations, the manuscripts cannot be reproduced,
converted into CDs or magnetic tape in any way
without the written permission of the publisher.
(All images without specific references can be
accepted as authors' images)*

Kapak Fotoğrafi
Murat Höyük ve Murat Tepe'de Ele Geçen Urartu
Çömlekçi Ustasına Ait Damga Baskı İzleri
Harun DANIŞMAZ - Abdulkadir ÖZDEMİR

TÜBA-AR TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ ARKEOLOJİ DERGİSİ

TÜBA-AR, Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) tarafından altı aylık olarak yayınlanan uluslararası hakemli bir dergidir. Derginin yayın politikası, kapsamı ve içeriği ile ilgili kararlar, Türkiye Bilimler Akademisi Konseyi tarafından belirlenen Yayın Kurulu tarafından alınır.

DERGİNİN KAPSAMI VE YAYIN İLKELERİ

TÜBA-AR dergisi ilke olarak, dönem ve coğrafi bölge sınırlaması olmadan arkeoloji ve arkeoloji ile bağlantılı tüm alanlarda yapılan yeni araştırma, yorum, değerlendirme ve yöntemleri kapsamaktadır. Dergi arkeoloji alanında yeni yapılan çalışmalara yer vermenin yanı sıra, bir bilim akademisi yayın organı olarak, arkeoloji ile bağlantılı olmak koşuluyla, sosyal bilimlerin tüm uzmanlık alanlarına açıktır; bu alanlarda gelişen yeni yorum, yaklaşım, analizlere yer veren bir forum oluşturma işlevini de yüklenmiştir.

Dergi, arkeoloji ile ilgili yeni açılımları kapsamlı olarak ele almak için belirli bir konuya odaklanmış yazıları “dosya” şeklinde kapsamına alabilir; bu amaçla çağrılı yazarların katkısının istenmesi ya da bu bağlamda gelen istekler Yayın Kurulu tarafından değerlendirir. Kazı ve yüzey araştırmaları da dahil olmak üzere, yeni yorum ve açılım getirmeyen, yalnızca malzeme tanıtımı içeren, ön rapor niteliğindeki yazılar dergi kapsamının dışındadır. Kültür tarihi açısından önemli bir yenilik getiren önemli buluntular “haber” olarak dergiye kabul edilebilir. Yazarlar dergiye makale gönderdiklerinde, söz konusu yazının daha önce, çeviri olarak bile başka bir yerde yayımlanmadığını ya da yayımlanmak üzere bir başka dergiye gönderilmemiş olduğunu kabul etmiş sayılırlar.

TÜBA-AR TURKISH ACADEMY OF SCIENCES JOURNAL OF ARCHAEOLOGY

TÜBA-AR is an international peer-reviewed journal published biannually by the Turkish Academy of Sciences (TÜBA). The decisions regarding editorial policy, scope and content of the journal is taken by the Editorial Board that determined by the Turkish Academy of Sciences Council.

COVERAGE AND PUBLICATION PRINCIPLES OF THE JOURNAL

Principally, the TÜBA-AR journal covers all recent studies, comments, evaluations, and methods in archaeology, and in adjacent areas related to archaeology, without limitation to any periods or geographic regions. In addition to studies carried out in the field of archaeology, as a publication organ of an academy of science, the journal is open to all professional fields of the social sciences, provided that they are related to archaeology; it has also undertaken the function to create a forum covering recent interpretations, approaches, and analyses developing in these fields.

The journal may feature writings focused on a specific subject as a “file” in order to comprehensively cover new initiatives related to archaeology; and to this end, the Editorial Board decides whether contributions of invited writers are required, or evaluates any requests received in that context. Articles that do not introduce new interpretations and initiatives, but are rather in the form of a preliminary report containing only introductions to materials, including archaeological excavations and surface researches, are out of the scope of the journal. Important findings introducing significant innovations in terms of the cultural history can be accepted as pieces of “news”. When writers send articles to the journal, they are deemed to have agreed and undertaken that the article in question has not been published in any other journal, including its translations into any languages, and that it has not been submitted to any other journal for publication, including its translations.

TÜBA-AR

Türkiye Bilimler Akademisi Arkeoloji Dergisi
Turkish Academy of Sciences Journal of Archaeology

Kurucu (Founder)

Prof. Dr. Ufuk ESİN

Editörler (Editors)

Prof. Dr. Necmi KARUL (İstanbul Üni.)
Prof. Dr. Vasıf ŞAHOĞLU (Ankara Üni.)
Prof. Dr. Gül İŞİN (Akdeniz Üni.)
Doç. Dr. Harun ÖZDAŞ (Dokuz Eylül Üni.)
Doç. Dr. Şakir ÇAKMAK (Ege Üni.)

Danışma Kurulu (Editorial Advisory Board)

Prof. Dr. Mustafa ADAK (Akdeniz Üni.)
Prof. Dr. İrfan ALBAYRAK (Ankara Üni.)
Prof. Dr. Serdar AYBEK (Manisa Celal Bayar Üni.)
Prof. Dr. Ayşe AYDIN (Muğla Sıtkı Koçman Üni.)
Prof. Dr. Okşan BAŞOĞLU (Gazi Üni.)
Prof. Dr. Daniş BAYKAN (Trakya Üni.)
Prof. Dr. Christoph BERNIS (Hamburg Üni.)
Prof. Dr. Ziya Kenan BİLİCİ (Ankara Üni.)
Prof. Dr. Nicholas CAHILL (Wisconsin-Madison Üni.)
Prof. Dr. Thomas CORSTEN (Viyana Üni.)
Prof. Dr. Bahattin ÇELİK (İğdır Üni.)
Prof. Dr. İbrahim ÇEŞMELİ (İstanbul Üni.)
Prof. Dr. Gül GÜRTEKİN DEMİR (Ege Üni.)
Prof. Dr. Aiman DOSSYMBAYEVA (Avrasya Milli Üni.)
Prof. Dr. Serra DURUGÖNÜL (Mersin Üni.)
Prof. Dr. Ömür Dilek ERDAL (Hacettepe Üni.)
Prof. Dr. Osman ERAVŞAR (Akdeniz Üni.)
Prof. Dr. Yılmaz Selim ERDAL (Hacettepe Üni.)
Prof. Dr. Zeynep KOÇEL ERDEM (Mimar Sinan Üni.)
Prof. Dr. Burçin ERDOĞU (Akdeniz Üni.)
Prof. Dr. Ayla Sevim EROL (Ankara Üni.)
Prof. Dr. Bozkurt ERSOY (Ege Üni.)
Prof. Dr. Yaşar ERSOY (Yaşar Üni.)
Prof. Dr. Bekir ESKİCİ (Gazi Üni.)
Prof. Dr. Massimo FRASCA (Catania Üni.)
Prof. Dr. Marco GALLI (Roma La Sapienza Üni.)
Prof. Dr. Özlem ÇEVİK GÜÇYILMAZ (Trakya Üni.)
Prof. Dr. Sevinç GÜNEL (Hacettepe Üni.)
Prof. Dr. Ralf von den HOFF (Freiburg Albert Ludwigs Üni.)
Prof. Dr. Mehmet IŞIKLI (Atatürk Üni.)
Prof. Dr. Yusuf Kağan KADIOĞLU (Ankara Üni.)
Prof. Dr. Musa KADIOĞLU (Ankara Üni.)
Prof. Dr. Selma KADIOĞLU (Ankara Üni.)
Prof. Dr. Metin KARTAL (Ankara Üni.)

Prof. Dr. Sedef ÇOKAY-KEPÇE (İstanbul Üni.)
Prof. Dr. Taner KORKUT (Akdeniz Üni.)
Doç. Dr. Erkan KONYAR (İstanbul Üni.)
Prof. Dr. Fikri KULAKOĞLU (Ankara Üni.)
Prof. Dr. Veli KÖSE (Ankara Üni.)
Prof. Dr. Sabine LADSTAETTER (Avusturya Arkeoloji Enstitüsü)
Prof. Dr. Antonio La MARCA (Calabria Üni.)
Prof. Dr. Zeynep MERCANGÖZ (Ege Üni.)
Prof. Dr. Arthur MULLER (Lille Üni.)
Prof. Dr. Zeynep ÇİZMELİ-ÖĞÜN (Ankara Üni.)
Prof. Dr. Aynur ÖZFIRAT (Artuklu Üni.)
Prof. Dr. Felix PIRSON (Alman Arkeoloji Enstitüsü)
Prof. Dr. Gürcan POLAT (Ege Üni.)
Prof. Dr. Brian ROSE (Pennsylvania Üni.)
Prof. Dr. Chris ROOSEVELT (Koç Üni.)
Prof. Dr. Mustafa Hamdi SAYAR (İstanbul Üni.)
Prof. Dr. R.R.R. SMITH (Oxford Üni.)
Prof. Dr. S. Yücel ŞENYURT (Hacı Bayram Üni.)
Prof. Dr. Harun TAŞKIRAN (Ankara Üni.)
Prof. Dr. Billur TEKKÖK (Başkent Üni.)
Prof. Dr. Gülsün UMURTAK (İstanbul Üni.)
Prof. Dr. Harun ÜRER (İzmir Katip Çelebi Üni.)
Prof. Dr. Ünsal YALÇIN (Ruhr Üni.)
Prof. Dr. Çağlar YALÇINER (Çanakkale 18 Mart Üni.)
Prof. Dr. Tayfun YILDIRIM (Ankara Üni.)
Prof. Dr. Anıl YILMAZ (İzmir Katip Çelebi Üni.)
Prof. Dr. Turgut YİĞİT (Ankara Üni.)
Prof. Dr. Hüseyin YURTTAŞ (Atatürk Üni.)
Prof. Dr. Çiler ÇİLİNGİROĞLU (Ege Üni.)
Doç. Dr. Atilla BATMAZ (Ege Üni.)
Doç. Dr. Gülsün Çiler ALGÜL (İstanbul Üni.)
Doç. Dr. Levent ATICI (Nevada Üni.)
Doç. Dr. Zafer DERİN (Ege Üni.)
Doç. Dr. Lale DOĞER (Ege Üni.)
Doç. Dr. Yiğit Hayati ERBİL (Hacettepe Üni.)
Doç. Dr. Akın ERSOY (İzmir Katip Çelebi Üni.)
Doç. Dr. Özlem SİR GAVAZ (Ankara Üni.)
Doç. Dr. Farshid IRAVANİ GHADİM (İsfahan Sanat Üni.)
Doç. Dr. Sema Gündüz KÜSKÜ (İzmir Katip Çelebi Üni.)
Doç. Dr. Üyesi Çiğdem MANER (Koç. Üni.)
Doç. Dr. Eylem ÖZDOĞAN (İstanbul Üni.)
Doç. Dr. Ferudun ÖZGÜMÜŞ (İstanbul Üni.)
Doç. Dr. Bülent ÖZTÜRK (Mimar Sinan Üni.)
Doç. Dr. Hasan PEKER (İstanbul Üni.)
Doç. Dr. Evangelia PİŞKİN (ODTÜ)
Doç. Dr. V. Macit TEKİNALP (Hacettepe Üni.)
Dr. Öğr. Üyesi Zeynep Emel EKİM (FSMVÜ)
Dr. Öğr. Üyesi Dr. Rüstem BOZER (Ankara Üni.)
Dr. Öğr. Üyesi Sarp ALATEPELİ (İzmir Katip Çelebi Üni.)

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Editör'ün Notu 8

Editor's Note 9

Paleolitik Çağ'da Hammadde Kullanımı Örneği: Aksaray Armutlu Kaynakları

Example of Raw Material Use in The Paleolithic Age:

Aksaray Armutlu Resources 11

İrfan Deniz YAMAN - Mustafa YILDIZ

The Traces of The Early Iron Age at Amos

Amos'ta Erken Demir Çağı İzleri..... 27

Mehmet GÜRBÜZER

Harran Örenyeri Kazıları Seramik Örneklerinde Arkeometrik Analizler

Archaeometric Analysis on Ceramic Samples of

Harran Excavations 39

Sevcan ÖLÇER - Ali Akın AKYOL

Late Bronze Age Pot Marks From Thyateira – Hastane Höyüğü

Thyateira – Hastane Höyüğü'nde Bulunan Geç Tunç

Çağı Çömlekçi İşaretleri 61

Muammer İREÇ - Engin AKDENİZ - Mert Hüseyin DOĞAN

Pharmacy Remains Discovered in Town of Shamkir

Şemkir Şehir Yerinde Bulunan Eczane Kalıntısı 75

Tarikh DOSTIYEV

Reflections of Urartian Cities in Rural Areas:

Potters' Marks and Red Burnished Wares From Murat Höyük and Murat Tepe in Bingöl, Turkey

Urartu Kentleri'nden Kırsala Yansımalar:

Bingölmurat Höyük Ve Murat Tepe'den Çömlekçi İşaretleri

Ve Kırmızı Perdahlı Çanak Çömlekler..... 85

Harun DANIŞMAZ - Abdulkadir ÖZDEMİR

Late Neolithic Bone Shuttles From Barcin Höyük

Barcin Höyük Geç Neolitik Dönem Kemik Dokuma

Mekikleri 97

Mücella ERDALKIRAN

Boğazkale Arşivinden Bir Tablet Fragmanı (Bo 7929) ve

Hitit Yazışmalarında Bir İyi Dilek: Dingir^{meš}

TI-an *harkandu* 'Tanrılar Hayatta Tutsun'

New Tablet Fragment in Boğazkale Archive (Bo 7929)

and A Good Wish in Hitit Letters: Dingir^{meš} TI-an

harkandu 'May The Gods Keep Alive' 107

Gülgüney MASALCI ŞAHİN

EDİTÖRÜN NOTU

Türkiye'nin arkeoloji, sanat tarihi, arkeometri ve eskiçağ dilleri konularındaki bilimsel araştırmalarının yayınlandığı en önde gelen hakemli dergilerinden TÜBA-AR'ın 31. sayısını sizlere sunmanın mutluluğu içerisindeyiz.

TÜBA-Ar'ın 31. sayısı, Anadolu'nun Paleolitik'ten erken Demir Çağı'na kadar uzanan kültürel sürecine ait makalelerin yanında Azerbaycan'daki araştırmalarla ilgili ilginç bir çalışmayı da içeren sekiz makaleden oluşmaktadır.

Paleolitik Çağ, son yıllarda Anadolu arkeolojisinin en ilgi çeken ve yeniliklere açık araştırma konularından biridir. TÜBA-AR'ın bu sayısı, Aksaray Bölgesinde Paleolitik Çağ'da hammadde kullanımı üzerine kurgulanmış bir makale ile açılmaktadır. Karia bölgesindeki Amos'da erken Demir Çağı izlerinin irdelendiği ikinci makale, yine Anadolu arkeolojisinin son yıllarda en ilgi çeken araştırma konularından birine ait olan Erken Demir Çağı araştırmalarına katkı sağlamaktadır. Bu sayıdaki üçüncü makale, Urfa bölgesindeki Harran'da ele geçen seramik örnekleri üzerinde yürütülen arkeometrik analizleri içermektedir ve ülkemizde arkeolojik malzemeler üzerinde bilimsel tekniklerin uygulanması ile yürütülen araştırmaların güzel bir örneğidir. Dergide yayınlanan dördüncü makale, Batı Anadolu'da Hastane Höyüğündeki Geç Tunç Çağı seramik örnekleri üzerinde görülen çömlekçi işaretleri üzerine kurgulanmıştır. Benzer bir konu, derginin bu sayısındaki altıncı makalede de işlenmiş ve bu kez doğu Anadolu Bölgesi'ndeki Murat Höyükte Demir Çağı'na tarihlenen çömlekçi işaretleri irdelenmiştir. TÜBA-AR dergisinin 31. Sayısındaki beşinci makale, Azerbaycan'da tespit edilen bir eczane kalıntısını bilim dünyasına tanıtmaktadır. Kuzeybatı Anadolu'da Barçın Höyükte açığa çıkarılan Geç Neolitik döneme ait kemikten yapılmış dokuma mekikleri üzerine yazılan yedinci makaleden sonra bu sayının son makalesi, Boğazköy arşivlerinde ele geçmiş bir Hititçe tabletin transkripsiyonudur.

TÜBA-Ar, Anadolu ve çevre bölgelerde yürütülen en yeni arkeolojik araştırmaların sonuçlarının yayınlandığı önde gelen bilimsel dergilerden biri olmaya devam etmektedir. TÜBA-AR'ın 31. sayısına katkı sağlayan tüm bilim insanlarına değerli çalışmalarını bizimle yayınladıkları için teşekkür ederiz. Bu sayıda özellikle Anadolu ve çevre kültür bölgelerinde yürütülen bilimsel arkeolojik çalışmalarda aktif olarak görev alan genç ve yeni nesil bilim insanlarının kaliteli makalelerinin ağırlıkta olması bizleri ayrıca mutlu etmiştir. TÜBA-AR editörleri olarak derginin uluslararası indeksler tarafından da taranmasını sağlayabilmek adına tüm eksikliklerimizi gidermeye çalıştığımızı özellikle bildirmek isteriz.

Derginin zamanında ve örnek bir formatta yayınlanabilmesi için baştan beri desteğini hiç esirgemeyen ve işleri kolaylaştırmak için tüm imkanları kullanan TÜBA Başkanı Sayın Prof. Dr. Muzaffer Şeker'e çok teşekkür ederiz. Sizlere sunduğumuz bu sayının tamamlanmasında emeği geçen Editörler, Yayın ve Danışma Kurullarının değerli üyeleri yanında hakemlik yaparak katkıda bulunan değerli bilim insanlarını, özverili çalışmalarından dolayı tebrik ederiz. TÜBA-AR dergisinin yayınlanmasında en çok emeği geçenler arasında özellikle teknik ve bürokratik konuların organizasyonunda aktif olarak görev alan Cansu Toprak ve Fatih Akın Özdemir'e en içten teşekkürü borç biliriz. Bu sayıdan itibaren aramızdan ayrılacak olan Fatih Akın Özdemir'e bugüne kadar TÜBA-AR'ın yayınlanmasında sunduğu değerli katkılar için tekrar teşekkür eder ve yeni görevinde de başarılar dilerken, ekibimizin yeni teknik sorumlusu İbrahim Topsakal'a da hoş geldin demek isteriz

Prof. Dr. Vasif ŞAHOĞLU
Editör

EDITOR'S NOTE

We are pleased to present the 31st issue of TÜBA-AR, one of the leading refereed journals of Türkiye, covering a wide range of scientific research in archaeology, art history, archaeometry and ancient languages.

The 31st issue of TÜBA-AR includes eight research articles covering a wide chronological range, which extends from archaeological research on the Palaeolithic to Iron Age Anatolia, as well as an interesting article on Azerbaijan.

Palaeolithic research is currently emerging as a major research topic in Anatolian Archaeology. This current issue of TÜBA-AR begins with an article on raw material use during the Palaeolithic period in the Aksaray region. Recent archaeological work shedding new light on the early Iron Age at Amos in the Caria region focuses on another trending research topic in Anatolian Archaeology. The third article deals with archaeometric research on ceramics from Harran in Urfa, and is a good representative of the application of archaeological sciences to archaeological material in our country. The fourth article is a careful study of Late Bronze Age pot marks on ceramics from Hastane Höyüğü in western Anatolia, while the sixth article deals with a similar topic but this time from a group of ceramics dating to the Iron Age from Murat Höyük in eastern Türkiye. The fifth article of the 31st issue of TÜBA-AR reveals, for the first time, the remains of a pharmacy in the town of Shamkir in Azerbaijan. An archaeological study of bone shuttles from Barcın Höyük, a Late Neolithic Settlement in Northwestern Türkiye is the seventh article presented in this issue. The final eighth article is on ancient languages and presents a new tablet from the Boğazköy archive.

TÜBA-AR continues to be a reference journal for cutting edge research in the archaeology of Anatolia and its neighbouring cultural regions. In this issue, we are also happy to see high quality publications from young researchers who will be shaping the next generation of archaeology across this wide geographical area. We would like to thank our contributors for choosing TÜBA-AR for the publication of their impressive scientific research. We are also working hard completing the bureaucratic details in order to include the journal in international citation indexes.

We would like to thank the Chairman of TÜBA, Prof. Dr. Muzaffer Şeker whose great interest in the journal and continuing efforts have ensured publication in a timely and exemplary manner. Organising the present issue involved intense collaborative work by the entire Editorial, Publication and Advisory boards as well as the distinguished Reviewers, who are all to be congratulated. We would also like to extend our thanks to Cansu Toprak and Fatih Akın Özdemir for their successful technical support and would like to take this opportunity to say farewell to Fatih Akın Özdemir and wish him much success in his new post. We also express our warm welcome to our new member of technical staff, İbrahim Topsakal. They have all contributed to the making of this 31st issue of TÜBA-AR.

Prof. Dr. Vasıf ŞAHOĞLU
Editor